

del Marquès de Villamizar", obra que si la comparem amb qualsevol figura pintada pel seu amic Rusiñol, notarem que aquest és més estàtica, corpòria, d'un dibuix més perfilat.

Com he apuntat abans, a la mostra exhibida a can Parés s'hi reuniren poques obres de l'època esplendorosa de l'autor. Només poguerem fruit del "Retrat de Magdalena Garcia Carbó", un "Paisatge nevat urbà", "Grasse Matinée", un "Interior de París", "La Petra", d'època ja avançada... Això sí, hi figuraren diversos retrats de la seva model i muller Júlia, així com l'extraordinari "Figura en grisos" en què, com sempre, Casas fixà un cert tipus femení embellit i burgès, identificat amb el "fin du siècle", diverses "manolas" amb els seus mantells i mocadors, pretext del pintor per assajar-se amb els pinzells, "chulas" que també eren una espera abans de centrar-se en un encàrrec important i que tenien forta sortida comercial.

Abans de cloure aquestes línies faré menció de la tasca de Casas com a dibuixant, tècnica que per al pintor fou un món apart, completament autònom de la seva pintura, puix independentment de la llarga galeria de retrats al carbó -a l'exposició no n'hi figura cap- féu obres més simples a base de quatre o cinc tocs lleugerament acolorits, algunes de les quals porten el segell sec de "Pel i Ploma" i foren regalades pel mestre als suscriptors de la revista. En aquestes notes podem ressaltar l'extraordinària habilitat i facilitat que posseïa Casas en el dibuix, la justesa de línies, l'encert i l'elegància que hi sabia infondre. Casas fou en el camp gràfic un renovador que, a diferència d'altres artistes, no féu d'aquesta tècnica una subordinació a la pintura.

Amb aquests comentaris sobre Casas hem destacat, tenint com a marc l'exposició a la Sala Parés, alguns punts que han incidit majorment sobre el talent i l'anàlisi estilístic del mestre, tot deixant de banda allò que ha pogut representar la seva aportació a la pintura catalana, cosa que es pot esclarir en el meu article sobre Rusiñol ("Quadern" juliol-agost 1981, n°22).

EL PARE JOSEP MARIA NOLLA, PROMOTOR D'ACTIVITATS CULTURALS A SABADELL

Fa unes setmanes que ha estat traslladat a la residència que els Pares claretians tenen al carrer de Llúria de Barcelona, el Pare Josep Maria Nolla, C.M.F., tan conegut i estimat a Sabadell on residia fa més de 50 anys.

El Pare Nolla, nascut a Riudecanyes (Tarragona), el dia 5 de juny de 1905, cantà missa el dia 23 de juny de 1929 i, tot seguit fou nomenat prefecte de postulants.

El 1934 fou destinat a Sabadell i, aviat s'encarregà de la Direcció de la Congregació Mariana de Sant Lluís.

LA CONGREGACIÓ MARIANA DE SANT LLUÍS

Tots els sabadellencs que més o menys passen dels 50 anys, saben l'arrelada que va agafar a casa nostra la joventut de la Congregació Mariana, de clara orientació catòlica que, no podem negar, també forma part de la nostra història.

Els seus antecedents hem de cercar-los a l'any 1871 en que, per iniciativa de Mn. Josep Torras, es fundà a la nostra ciutat la primera Congregació de Sant Lluís. Després de la primera república, durant la qual es disolgueren les associacions religioses, es formà a l'Acadèmia Catòlica una secció de Sant Lluís Gonçaga, el reglament de la qual fou redactat pel Dr. Sardà i Salvany. I trobem altra vegada notícies de la Congregació l'any 1908, promoguda pel P. del Cor de Maria, Ramon Muns, i de la que en fou gran propulsor el mateix Dr. Sardà. La direcció del P. Muns, fou rellevada successivament pels claretians P. Pere Pous (1913), Joan Serrabassa, (1916), P. Pere Tura, (1923), de grata memòria, en que ja la Congregació tenia 650 socis, P. Berenguer, (1925), P. Pere Cardona, (1930), P. Canudas, i, finalment, el P. Josep M.ª Nolla que, com hem dit, arribà a Sabadell el 1934.

Són innumbrables els actes religiosos, culturals i recreatius que, al llarg d'aquests anys han corregut a càrrec de la Congregació Mariana de Sabadell, programats per les seves dife-

rents seccions: catecisme, beneficència, visites i socors al malalts i presos, educació física i recreativa, cercles d'estudis, excursionisme, cultura cristiana, cant gregorià, pessebrisme, litúrgia, declamació, publicacions, història, etc.

Els elements de la Congregació Mariana actuaren eficaçment en romeries i aplecs, tals com la Romeria a Montserrat, l'Aplec a la Mare de Déu de la Salut i el de l'ermita de la Mare de Déu de Togores.

LA JOVENTUT DE LA FARÀNDULA I LA CONGREGACIÓ MARIANA

Cal recordar que la Secció teatral de la Congregació Mariana que dirigia el P. Nolla, a partir del 1939, portada per l'impuls de proporcionar unes tardes de diumenge dedicades als infants, d'acord amb els dirigents de la Joventut de la Faràndula, s'acordà fusionar els quadres escènics de les dues entitats i el 1947, s'aixecà el teló del llavors "Teatre Alcázar", per a proporcionar un espectacle teatral infantil cada diumenge. El resultat fou la insuficiència i la manca de possibilitats del local que, després de moltes gestions amb personalitats de la ciutat, desembocà en la feliç iniciativa d'un nou Teatre per la Joventut de la Faràndula. I el Pare Nolla beneïa la primera pedra el dia 13 de març de l'any 1956. Nou mesos foren suficients perquè, amb l'ajuda dels sabadellencs, s'inaugurés el nou teatre amb tota solemnitat, el dia 30 de desembre del mateix any.

La tasca portada a cap durant l'actuació de la Joventut de La Faràndula és de tothom coneguda. Cal remarcar els famosos Concursos d'obres teatrals per a espectacle infantil, convocats al llarg d'uns 25 anys, als quals hi prengueren part prestigiosos escriptors de casa i de fora del país, que forniren d'un repertori considerable d'obres inèdites, la qual cosa permetia canviar el programa cada diumenge. Segons les bases del Con-

curs, el contingut de les obres havia d'ésser de "Temes humans que inculquin a l'espectador el sentit del deure, la virtut, el companyerisme, la pietat filial, l'altruisme, la no discriminació racial, etc. (1).

Aquestes i moltes altres facetes podríem apuntar a càrrec de la direcció del Pare Nolla: la promoció i entusiasme dels Concursos de Pessebres, tan arrelats ara a la nostra ciutat; la organització de catequesis a les parròquies foranes; la visita i socors dels congregants als malalts, presos, i assilats; etc.

Podríem encara afegir a les activitats del P. Nolla, un dels fets importants de la nostra història: el juny de 1951 Ràdio Sabadell funcionava a càrrec d'una empresa privada (concretament "Emisiones Radiofónicas S.A.") la qual volia traspasar-la. Es plantejà l'oportunitat de que Ràdio Sabadell quedés en mans de sabadellencs i no a les d'una empresa forana. I el P. Nolla fou el principal animador i promotor i potser coordinador d'aquesta idea que després de moltes gestions culmina en la firma de compra de Ràdio Sabadell per part de la "Compañia de Emisiones y Publicidad, S.A." el dia 2 d'Octubre de 1952, Societat formada pels sabadellencs Josep M.ª Llonch, Francesc Gambús, Clausellas, Argemí, Casañas, Garriga, Casas, Moragas, Santpere i altres.

També trobem el P. Nolla formant

El Pare Nolla pronunciant uns paraules durant el dinar que se celebrà en motiu del XIII Concurs anyal d'obres teatrals d'espectacle infantil de La Faràndula. L'acompanyen Antoni Llonch Gambús, Alcalde, i senyora; Joan Prats, president de la Joventut de la Faràndula, i senyora; i la Reina de la Festa Sr.ª Maria Conca Olla Creus. El que està dret és Joan Brunet i Pujol, secretari del Concurs d'obres teatrals d'espectacle per a infants. (24-novembre-1963).

part activa del "Patronat Eulàlia Garriga" i de la "Guarderia de Sta. Teresina del c/. Duran, etc, etc.

El P. Nolla, és un capellà humil i apòstol incansable que assolí a la nostra ciutat un prestigi d'home bo, de conductor d'ànimes, d'home de consell, sobretot de la nostra joventut, iniciador d'una pila d'actes culturals, recreatius, pedagògics i de pietat cristiana que els sabadellencs han d'agrair.

"Missioner de ciutat" (quina falta fan els missioners a les grans ciutats!) al llarg de la seva vida s'ha dedicat amb intensitat a l'estudi de la Sagrada Bíblia, el contingut de la qual domina a la perfecció i de la que en té

valuosos i documentals comentaris.

Des d'aquestes ratlles augurem al P. Nolla tota mena de ventures en la seva nova estada que desitgem sigui per molts anys.

Dolors Viñas

(1) Per la història de les dues entitats, vegeu: JOSEP M.^a RIU *Boletín histórico*, de la Congregació.- 21 de juny de 1942.- 1 pta. Josep Elías.

I per la Joventut de la Faràndula: JOSEP TORRELLA PINEDA.- *Història d'un teatre vell i un teatre nou*.- Ponència llegida a la Sessió Plenària de la Fundació Bosch i Cardellach, el dia 6 d'abril de 1957.

JOAN BRUNET i altres. Veinte años al servicio del teatro, para la infancia.- Sabadell, març de 1967.- Sabadell.- Ed. Solmak.

GOIGS

EL SANT CRIST D'IGUALADA

Llegim: "Mentre a l'església parroquial de Santa Maria d'Igualada, se celebrava la commemoració de la Mort de Jesús, el dia 20 d'abril del 1590, Divendres Sant, una imatge del Crucificat, que estava exposada a la veneració del poble devot a la capella de la Mare de Déu del Roser, aparegué amb una suor de sang i aigua en diverses parts del cos."

Deixant a part aquest esdeveniment històric, la veritat és que, amb aquest fet, s'inicia, a la Vila, una època de fervor religiós.

En 1643, trobem les primeres "Cobles en honor a la figura del Sant Christo de Igualada." Imprenta Llo-

rens Deu. Se'n coneix solament una còpia fotogràfica. En 1715 se'n feu una nova edició en 1733 es beneí solemnement l'actual capella del Sant Crist.

Després, en 1738, "Goigs a la Milagrosa Imatge del Sant Christo de Igualada" dels quals se'n conserva un sol exemplar.

En l'hagiografia gogista del Sant Crist, es coneixen altres vuit goigs diferents que es guarden en la col.lecció del Monestir de Montserrat. En 1885, Mossèn Pau Parassols i Pi, Degà dels gogistes catalans i Membre de la Reial Acadèmia de la Història de Madrid, feia entrega d'uns "Goigs a llaor de la gloriosa bandera del Sant Christo de Igualada". La primera edició fou impresa a la Tipografia Catòlica, de Barcelona. El primer exemplar es guarda també, a l'arxiu de Montserrat. És un himne d'abrandament patriòtic i d'exaltació a la bandera. Mossèn Josep

Cardona i Agut, de grata memòria pels sabadellencs, en el seu llibre de petites proses "Flors de l'any cristià" "Sabadell MCMXVIII - Imprenta Joan Sallent i Cia" recull una sèrie d'articles escrits per ell i publicats, entre els quals n'hi ha un, que titula "La bandera de juny, de l'any vuit" i fa d'aquests goigs, un entusiasta comentari.

Com a final d'aquest rosari gogistic, direm, que els darrers Goigs al Sant Crist, foren fruit d'un concurs convocat l'abril del 1929, per a una millor pregària popular. Es premiaren els escrits per Mn. Marià Serra i Estori, Canononge de Vic. Hi posà música Lluís Millet, Dictor-fundador de l'Orfeó Català. Es cantaren, per primera vegada, a la capella de Sant Felip Neri de Barcelona, el 27 d'octubre de 1929. Fins avui, se n'han fet altres edicions. El primer exemplar es conserva en el Museu d'Igualada.

Jaume Busqué i Marcet